

λοπονίας επιμόνου και άνενδότου, να ανάδειχθῆ αξίος τῆς ἐντολῆς ἣν ἀπεδέχθη, προσεπάθησε, λέγω, να ανάδειχθῆ κρείττων ἑαυτοῦ· ἐννοεῖται δὲ ὅτι τὸ τελευταῖον τοῦτο δὲν ἦτο τὸ μᾶλλον δυσυπέροβητον, διὰ τοὺς ἔχοντας, ὡς ἐγώ, τὴν συνείδησιν τῆς ἀτελοῦς αὐτῶν ἐπιστημονικῆς μορφώσεως· καὶ τότε συνέβη ὅ,τι συμβαίνει καὶ εἰς ἕτερον στάδιον τοῦ κοινωνικοῦ βίου, ἔνθα ἐκ τῆς συστάσεως ὑλικοῦ τινος ἰδρύματος προάγονται πολλάκις αἱ σχέσεις, αἱ πράξεις καὶ αἱ ἐνέργειαι ὧν ἕνεκα ἐγένετο τὸ ἐν λόγῳ ἴδρυμα. Τοιοῦτον τρόπον ἢ ἀνάπτυξις τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων, αἱ συναλλαγαὶ τόπων ἀπ' ἀλλήλων ἀφεστώτων, προκαλοῦσι τὴν σύστασιν καὶ βελτίωσιν τῶν μέσων τῆς συγκοινωνίας, ἀλλὰ καὶ τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας ἐπεκτείνουναι τὰς ἐμπορικὰς σχέσεις καὶ τὰς συναλλαγὰς· ὡσαύτως δέ, ἐκ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τοῦ κινητοῦ πλοῦτου, ἐκ τῆς κυκλοφορίας τῶν πιστωτικῶν ἀξιών καὶ ἐκ τῆς ἀνάγκης τῆς ἡμερησίας συνεντεύξεως τῶν χρηματιζομένων πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς τε συνάψεως ἡμερησίων συναλλαγῶν καὶ τοῦ κανονισμοῦ τῶν τιμῶν, προέκυψεν ἡ χρεῖα τῶν χρηματιστηρίων, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς συστάσεως χρηματιστηρίου προάγονται αἱ ποικίλαι χρηματολογικαὶ ἐπιχειρήσεις καὶ κερδοσκοπικαὶ πράξεις καὶ ἐνέργειαι.

Βεβαίως ἡ ἀλληλουχία τῶν δύο τούτων συμβεβηκότων, δὲν ὑφίσταται ἀείποτε· οὐδ' ἀρκεῖ ἡ ἴδρυσις λ. χ. Ἀκαδημίας ὁμολογουμένως περικαλλεστάτης, ὅπως πληρωθῶσιν αἱ περικοσμοῦσαι αὐτὴν ἔδραι· ἀλλ' ἡ σύστασις τοῦ Πανεπιστημίου κατὰ τὸ 1837, καὶ ἡ παρακολουθήσασα αὐτῇ μετὰ διετίκην ἀνέγερσις σεινοῦ καὶ εὐπρεπεστάτου καταστήματος, δὲν διέψευσαν τὰς ἐκ τῆς ἰδρύσεως αὐτοῦ προσδοκίας, καθότι καὶ ἐν μέσῳ τῶν μὴ καλῶς κειμένων καὶ τῶν χρηζόντων βελτιώσεως, τὸ ἐθνικὸν Πανεπιστήμιον ὑπῆρξεν καὶ ὑπάρχει τὸ ζῶπυρον τῆς ἐπιστημονικῆς φιλοπονίας ἐν Ἑλλάδι. Ἡ ἐναρξίς τῶν μαθημάτων ἐγένετο περὶ τὸ φθινόπωρον τοῦ αὐτοῦ ἔτους 1837· αἱ δὲ παραδόσεις ἐγίνοντο ἐν μικρᾷ τινι αἰθούσῃ περιεχοῦσῃ δεκάδας τινὰς ἀκροατῶν. Τὴν Καθηγητικὴν ἔδραν κατελάμβανον ἀλληλοδιαδόχως οἱ ποιοῦντες ἐναρξίαν τῶν παραδόσεων αὐτῶν ἡ καθαριότης τοῦ μικροσκοπικοῦ τούτου καταστήματος ἦτο μετριωτάτη, εἴτε ἐλλείπει σαρώθρων, εἴτε ἐλλείπει ὑπηρετικοῦ προσωπικοῦ, καθότι σπανίως ἔβλεπέ τις ἐν τοῖς δωματίοις ἄλλα πρόσωπα, ἢ τὸ τοῦ Κ. Χάνουζα ὑδραίου, ἀνιήτου πάσχοντος κωφότητος καὶ μιᾶς ὑδραίας ὠριμωτάτης τὴν ἡλικίαν καὶ λίαν εὐπροσηγόρου Γραμματεῦς τοῦ Πανεπιστημίου διωρίσθη ἀνὴρ εὐπαίδευτος ἀγαθός, φιλόπονος καὶ γράφων τὴν ἐλληνικὴν γλῶσσαν μετὰ πλείστης γραμματικῆς ἀκριβείας, ὁ Κ. Γκίκας Δοκός, διατελέσας ποτὲ μέλος τῆς ἐν Ἄργεϊ Ἐθνικῆς Συνελεύσεως καὶ κατὰ τὸ 1843, μέλος τῆς Α' ἐν Ἀθ. ἐθνικῆς Συνελεύσεως καὶ δραστηριώτατος γραμματεὺς αὐτῆς· ὁ Κ. Γκίκας ἔφερε στολὴν ὑδραϊκὴν, δηλ. τὸ κατὰ τὸν A-bout «sévère pantalon desiles» εἰς τὰ μαθήματα ἐφοίτων ἄνδρες πάσης ἡλικίας, καὶ ποικίλων ἐπαγγελμάτων, πλείστοι δὲ ὑπάλληλοι· οἱ καθηγηταὶ δὲ ἦσαν τοῖς πᾶσιν ἀρεστοί· καὶ ἄλλοι μὲν ἐκ τῶν Καθηγητῶν ἐθεωροῦντο ὡς ἄνδρες ἐμβριθεῖς, ἄλλοι δὲ ὡς ἀπλῶς εὐγλωττοὶ καὶ ἄλλοι ὡς στομῦλοι. Τινὲς τῶν Καθηγητῶν εἶχον τὴν ἔξιν τοῦ να δροσιζῶσαι συνεχῶς τὸν λάρυγγα αὐτῶν, πίνοντες κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ μαθήματος, ἀλλὰ τὰ δοχεῖα ἦσαν εὐάριθμα. Μεταξὺ ὁμῶς αὐτῶν διεκρίνετο ποτήριον μεγίστης περιφερείας ἢ χωρητικότητος, ὡς τὰ παρὰ τοῖς νεωτέροις Πέρσαις καλούμενα «Ποτήρια τοῦ Ἀλεξάνδρου». Τὸ ποτήριον τοῦτο ἐτίθετο ἐπὶ τοῦ ἀναλογείου τοῦ Καθηγητοῦ. Κάτωθεν δὲ τῆς ἔδρας ἐν τῇ αἰθούσῃ ἐκάθητο συνήθως ἀκροαταὶ στρέφοντες τὰ νῶτα πρὸς τὸν ἀγορεύοντα. Εἰς ἐκ τῶν Καθηγητῶν ἠγάπη τὰς χειρονομίας ἀγορεύων. Μιᾶ δὲ τῶν ἡμερῶν, τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ ζωηρότης τῶν κινήσεων τούτων, ὥστε τὸ χωρητικώτατον ἐκεῖνο ποτήριον ἐξεσφενδονίσθη ἐν τῇ αἰθούσῃ, ὁ δὲ Σαμουράκης τακτικὸς ἀκροατῆς τοῦ διοικητικοῦ Δικαίου καὶ τμηματάρχης τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργείου, ὑπέστη ἀπροσδοκῆτως ἀκουσίαν ψυχρολουσίαν, προκαλέσασαν τὴν ἰλαρότητα τοῦ ἀκροατηρίου. Τὰ μαθήματα ἐξηκολούθηον μέχρι τῆς ἐσπέρας· ὁσάκις δὲ συνέβαιεν ἢ μὲν ἡμέρα να ἦνε ὑετώδης, ἐν ὧρα μάλιστα χειμῶνος, ἢ δ' ἐσπέρα πρωϊμώτερον σκιερὰ, εἰς ἐκ τῶν τότε καθηγητῶν, θηρευτικὸς μὲν καὶ κολυμβητῆς οὐχὶ εὐκαταφρόνητος, ἀλλὰ καὶ φίλιππος, γεωργῶδεις ἀσπαζόμενος ἔξεις, ἐπέστρεφεν ὡς ἀφελῆς ἀμπελουργὸς εἰς τὴν οἰκίαν του. Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ ἐναρξίς τῶν παραδόσεων τοῦ Πανεπιστημίου.

Ἐν Ἀθήναις 10 Μαΐου 1887.

Δ. Σ. Σπυροῦμαν.

ΠΕΡΙ ΧΡΟΝΟΥ

Χρόνος εἶναι ἀπειρος τὸ μέγεθος κατὰ τὸ παρελθόν τε καὶ τὸ μέλλον, ἅτινα ἐνοῦνται εἰς τὸ παρόν, εἰς τὸ νῦν· τὸ νῦν εἶναι ἐλαχίστη στιγμή χρόνου.

«Χρόνος ἐστὶν ἀπειρον νῦν» δὲν εἶναι ὀρισμὸς τοῦ χρόνου, δεικνύει μόνον ὅτι, τοῦ συστατικοῦ στοιχείου τοῦ χρόνου ὄντος τοῦ νῦν, γεννᾶται ὁ χρόνος ἐκ τοῦ νῦν, ἂν τοῦτο ληφθῆ ἀπειράκις.

Ἄλλὰ διότι ἀδυνατοῦμεν να ὀρίσωμεν τὸν χρόνον καθ' ἑαυτόν, δὲν ἔπεται ὅτι ὀφείλομεν να σταυρόσωμεν τὰς χεῖρας καὶ να μὴ ὠφελῆθωμεν ἐξ αὐτοῦ· ὅθεν λέγομεν τοῖς βουλομένοις ἀκούειν,

Χρόνου φεῖδου.

ὑπερ μετεφράσθη εἰς πάσας τὰς γλώσσας, συνιστῶμεν δὲ τὴν τοῦ ἀειμνήστου Gambetta φράσιν ἔχουσαν οὕτω :

De travail, encore de travail, toujours de travail (Discours de Gambetta au 104ème anniversaire de Hoche),

ἡμεῖς δὲ παρκαρᾶζομεν τὸν γαλάτιν ἑλληνιστὶ ὡς ἐξῆς.

Τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἀγωνίσθητι ἐν τῇ ἀρξικμένῃ ἡδῆ δευτέρῃ πεντηκονταετηρίδι τοῦ Ε. Πανεπιστημίου, ὦ νεότης! καὶ εἰπέ ἡμῖν ἐπιθυμοῦσιν ἀκούειν :

Ἄμες δε γ' ἐσόμεθα πολλῶ κάρρονες.

Ἐρωσο

Δ. Σ. Σπυροῦμαν.